

«Фарзанд ўз волидини қул ҳолида кўриб, сотиб олиб, озод қилсагина уни (ҳаққини) адо этган бўлади», дедилар».

Бешовларидан фақат Бухорий ривоят қилмаган.

Шарҳ: Ушбу ҳадисдаги «фарзанд»дан ўғил-қиз, набира ва чеваралар, «волид» лафзидан эса ота-она, бобо-момолар кўзда тутилган.

Ота-она ва аждодларнинг фарзандлардаги ҳақлари энг улур ҳақ эканлиги ҳаммага маълум ва машҳур. Фарзандлар ҳар қанча уринсалар ҳам, уларнинг ҳақларини тўла адо эта олишлари қийин. Фақат бир иш билангина бу ҳақни адо этиш мумкин. У ҳам бўлса, уларни қул ҳолида сотиб олиб, озод қилишдир. Ота-она фарзанднинг дунёга келишига сабаб бўлади. Ота-онанинг қулликдан озод бўлишига боланинг сабаб бўлиши ҳам дунёга янғидан келишга тенглаштирилмоқда.

Ушбу ҳадисдан уламоларимиз «Ким ўз қариндошига қул бўлиб тушса, ўша заҳоти ўз-ўзидан озод бўлади», деган ҳукмни олишган ва бу доимо татбиқ қилинган.

Бу ҳадис ота ва бола томонларга тегишли бўлса, келаси ҳадис барча қариндошларни ўз ичига олгандир.

???? ?????????? ????? ?????????? ?????????? ?????????? ?????????? ?
???? ?????????????? ??? ?????? ?????? ?????? ?????????: ?????
????????? ??? ?????????? ?????????????? ?????????? ?????????? ??????????
????????????? ?????????????? ?????????????????? ??????????????????.

Самура ибн Жундуб розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Ким ўзининг маҳрам қариндошига молик бўлса, у ҳурдир», дедилар».

«Сунан» эгалари ва Ҳоким ривоят қилганлар. Ҳоким саҳиҳ, деган.

Шарҳ: Бу гапнинг маъноси шуки, агар бир киши ўзига қариндош бўлган кишини қул сифатида сотиб олса ҳам, ўша қул қариндошининг мулкига айланиши билан ўз-ўзидан озод бўлиб, ҳур кишига айланади.

Бу ҳол ҳам қулчиликка қарши курашишнинг ўзига хос услубидир. Қул эгаси хоҳ рози бўлсин, хоҳ рози бўлмасин, қариндошлик баҳонаси билан қулнинг озод бўлиб кетиши катта маъно касб этади.

«Ҳадис ва ҳаёт» китобидан